

Beograd 10. decembar 2014.

Izgubljena godina za ljudska prava

Povodom 10. decembra, Međunarodnog dana ljudskih prava, Kuća Ljudskih Prava i demokratije upozorava nadležne i javnost da je poštovanje ljudskih prava u Srbiji u pojedinim oblastima na izuzetno niskom nivou. Pored već tradicionalno teškog položaja marginalizovanih i manjinskih grupa, u 2014. godini suočeni smo sa sve većim ugrožavanjem osnovnih ljudskih prava poput slobode govora i slobode udruživanja.

U godini u kojoj je došlo do pogoršanja stanja medijskih sloboda u Srbiji, o čemu smo se zajedno sa novinarskim udruženjima u više navrata oglašavali, neophodno je jasno insistirati da epilog pred sudom dobiju svi incidenti, poput obaranja web stranica, pritiska i pretnji medijima. Posebnu pažnju treba posvetiti pritiscima na novinare lokalnih medija. Činjenica je da su ukinute skoro sve televizijske emisije u kojima je mogla da se čuje kritička reč. Ovde pre svega mislimo na ukidanje izuzetno gledane i uticajne političke emisije – Utiska nedelje, koje je cinično obrazloženo poslovnom odlukom privatnog vlasnika. Novinari i urednici sve više govore o strahu, auto-cenzuri, pritiscima od strane političara i funkcionera, a takva atmosfera jasno se održava na ekstremno nizak kvalitet informativnih programa na skoro svim televizijama u Srbiji. Osim medija, na udaru su se našli i građani, o čemu svedoče privođenja zbog navodnog izazivanja panike na društvenim mrežama tokom poplava u Srbiji.

Obeležje 2014. godine je i jačanje govora mržnje i porast vidljivosti nasilja prema manjinama, ali i nespremnost države da se ovim pitanjima aktivno bavi. U prvom redu ćutanje države je posledica nefunkcionisanja pravosuđa, najpre zbog reforme i promene nadležnosti sudova početkom godine, kao i nepostizanja dogovora sa advokatima, zbog čega su oni u štrajku već tri meseca.

Sve ozbiljniji izazovi postavljaju se i pred slobodu udruživanja, pre svega kroz stvaranje fantomskih organizacija čija je jedina funkcija da izvlače novac iz državnog budžeta, imenovanja predstavnika neregistrovanih udruženja u radne grupe za važne reformske zakone i strategije i selektivnog pozivanja organizacija na sastanke sa međunarodnim delegacijama i misijama. Očigledna je težnja da se u Srbiji stvori paralelni civilni sektor koji će biti manje kritičan i skloniji netransparentnim aranžmanima sa državnim institucijama.

Međunarodni dan ljudskih prava je prilika da podsetimo da su ljudska prava temeljna vrednost svake moderne demokratske države, da su urođena i da njihovo poštovanje ne može

biti predmet rasprave niti trgovine u odnosima Srbije i međunarodne zajednice. Kako se otvaranje poglavlja 23 i 24 nažalost odlaže za narednu godinu, neophodno je poslati jasnu poruku da su evropske integracije šansa za Srbiju da se menja u ekonomskom pogledu, da unapredi ekonomski položaj svojih građana, ali i da unapredi poštovanje osnovnih ljudskih prava, kako bi se građani osećali slobodno, ne bi li iznosili svoje stavove bez straha da će zbog toga trpeti bilo kakve posledice.

Jasniju politiku u pravcu poštovanja ljudskih prava očekujemo od svih aktera, a pre svega od Vlade Republike Srbije, pravosuđa, ali i međunarodne zajednice.

Kuća Ljudskih prava i demokratije koju čine:

- Građanske inicijative
- Beogradski centar za ljudska prava
- Komitet pravnika za ljudska prava - YUCOM
- Helsinški odbor za ljudska prava
- Centar za praktičnu politiku